

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ДАНІЇ

Learning as a New Technology of Higher Education]. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Pedagogy, Social work*, No. (27), pp. 31–34. [in Ukrainian].

2. Hurzhii, A.M. & Kartashova, L.A. (2013). Pro problemy nastupnosti navchannia informatsiinykh tekhnolohii u shkoli y vyshchomu pedahohichnomu navchalnomu zakladi [On the Problems of the Continuity of Information Technologies Learning at School and Higher Pedagogical Educational Institution]. *Information technologies in the education of Ukraine: coll. of science works*. Kherson. No. (15), pp. 11–19. [in Ukrainian].

3. Dybkova, L. (2019). Perspektyvy elektronnoho navchannia u 21 stolitti za dopomohoiu zastosuvannia mobilnykh devisaiv [Prospects of E-learning in the 21st Century Using Mobile Devices]. *Youth and market*. No. 9 (176), pp. 50–54. [in Ukrainian].

4. Podcast. Wikipedia [The Free Encyclopedia]. Available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%BA%D0%B0%D1%81%D1%82>. [in Ukrainian].

5. 12 pryntsyviv mobilnoho navchannia [12 Principles of Mobile Learning]. *Education Today*. Available at: <https://jak.koshachek.com/articles/12-principiv-mobilnogo-navchannja-osvita-sogodni.html>. [in Ukrainian].

6. Babbel web-site: <https://ua.babbel.com>

7. Duolingo web-site: <https://uk.duolingo.com/>

8. Google Meet web-site: <https://meet.google.com/>

9. Guo, H. (2014). Analysing and Evaluating Current Mobile Applications for Learning English Speaking. Available at: https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/analysing_and_evaluating_current_mobile_applications_v2.pdf. [in English].

10. Hello Talk web-site: <https://www.hellotalk.com/>

11. Lingoda web-site: <https://www.lingoda.com/en/>

12. Moodle web-site: <https://moodle.org/?lang=uk>

13. Quizlet web-site: <https://quizlet.com/uk>

14. Rosetta Stone web-site: <https://www.rosettastone.eu/>

15. Skype web-site: <https://www.skype.com/uk/>

16. Zoom web-site: <https://zoom.us/>

Стаття надійшла до редакції 10.04.2023

УДК 378.1; 377.8

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.279647>

*Дарина Зябловська, старший викладач
кафедри інженерії, технологій та професійної освіти
Мукачівського державного університету*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ДАНІЇ

У статті схарактеризовано особливості системи професійної освіти та розглянуто рівні забезпечення якості вищої освіти Данії. Визначено законодавче регулювання якості надання освітніх послуг у галузі дизайну на рівні Міністерства освіти і науки Данії, наявність внутрішнього і обов'язкового зовнішнього оцінювання. Представлено фрагмент рамки кваліфікації вищих мистецьких навчальних закладів у Данії, 7-бальну шкалу оцінювання з переводом у бали ECTS. Визначено загальні, спеціальні компетентності та програмні результати, якими мають володіти і які мають демонструвати здобувачі бакалавра мистецтв в області дизайну у Школі дизайну Колдінг (DK). Охарактеризовано керівні органи забезпечення якості освіти та досліджень Школи дизайну Колдінг (DK). Представлено ієрархічну систему управління якістю освіти у вищому мистецькому закладі Данії з підготовки дизайнерів одягу.

Ключові слова: *якість освіти; професійна освіта; дизайн одягу; вища школа; Данія.*

Рис. 1. Таб. 2. Літ. 6.

*Daryna Ziablovska, Senior Lecturer of the Engineering,
Technology and Professional Education Department
Mukachevo State University*

ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF QUALITY ASSURANCE OF DESIGN EDUCATION IN THE HIGH SCHOOL OF DENMARK

The article characterizes the peculiarities of the Danish vocational education system, namely: dual form of education, state funding, unification of educational programs, orientation of preparation for the labor market, narrow specialization of educational programs, presence of social partners, continuity of education training, construction of the educational process in accordance with the requirements of the Bologna process. The system of ensuring the quality of higher design education at the level of the Ministry of Education and Science of Denmark, at the level of social partners, at the level of the higher education institution and at the level of the applicants is considered. The legislative regulation of the quality of the provision of educational services in the field of design at the level of the Ministry of Education and Science of Denmark has been determined. This is the presence of internal and mandatory external evaluation; 7-point evaluation scale with conversion into ECTS points; the framework of qualifications of higher art educational institutions in Denmark; the general, specific competencies and program outcomes that applicants for the Bachelor of Arts in Design at Designschool Kolding (DK) should possess and demonstrate. The governing bodies for ensuring the quality of education and research of the Designschool Kolding (DK) are characterized, namely: the research department, the artistic development department, the academic council, the professional board. The hierarchical system of education quality management in the Danish higher art institution for the training of fashion designers is

presented. This system ensures high competitiveness of design education institutions in Denmark, a high level of quality of education, compliance with the requirements of time, dynamism, and flexibility in making the necessary educational decisions, global recognition of academic reputation in the QS World University Rankings by Subject 2022: Art & Design.

Keywords: *quality of education; professional education; clothing design; high school; Denmark.*

Постановка проблеми. Процеси трансформації та модернізації освіти, інтеграції вищої школи у міжнародний і європейський освітній простір передбачають підвищення якості професійної підготовки фахівців із дизайну і є запорукою успішної дизайн-освіти, що підтверджують дослідження Н. Сухової, Н. Статінової та О. Фурси.

Аналіз основних досліджень. Багато сучасних науковців (Л. Даниленко, С. Дмитрюк, Л. Ляшенко, І. Савенко, О. Стельмашук, К. Хоменко, В. Радкевич, Л. Пуховська, О. Бородієнко, О. Радкевич, Н. Базелюк, Н. Корчинська, С. Леу, В. Артемчук, В. Тягур, С. Алексеева, Ірина Андрощук, Ігор Андрощук, Г. Товканець, Н. Бокша та інші) зверталися до досвіду європейських країн і шляхом порівняльно-педагогічного аналізу вітчизняних і зарубіжних моделей підготовки фахівців, зокрема і з дизайну, знаходили ідеї та прогнозували тенденції розвитку вітчизняної професійної освіти, розглядали можливості модернізації системи дизайн-освіти та формування професійної компетентності дизайнерів через призму досвіду країн Європи. Особливий інтерес становив розділ “Новаторство підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар’єри у скандинавських країнах” монографії С. Алексеевої [1], де автор схарактеризувала скандинавський дизайн та визначила переваги: високий рівень якості, широкий асортимент виробів, міжнародна конкурентоспроможність, швидке реагування на інновації та впровадження їх у виробництво.

Мета статті. Високі досягнення скандинавського дизайну націлили цю розвідку на вивчення системи забезпечення якості освіти у закладах вищої освіти Данії з професійної підготовки дизайнерів одягу з метою формування пропозицій для модернізації вітчизняної професійної дизайн-освіти.

Виклад основного матеріалу. Система професійної освіти Данії характеризується дуальною формою навчання; державним фінансуванням, розмір якого залежить від якості надання освітніх послуг; уніфікацією програм навчання, тому освітня діяльність закладів освіти жорстко регулюється законодавчою базою Міністерства освіти та науки Данії (дан. “Uddannelsesog Forskningsministeriets”); орієнтацією навчання на ринок праці; вузькою спеціалізацією навчальних програм; наявністю соціальних партнерів; безперервним навчанням; зосередженням наукових досліджень практично повністю в університетах; побудовою освітнього процесу відповідно до вимог Болонського процесу.

Забезпечення якості освіти в Данії реалізується на таких рівнях:

– *Міністерства освіти і науки Данії*, що здійснює фінансування, загальне законодавче регулювання та контроль якості освіти;

– *соціальних партнерів* (Консультативна Рада з професійної освіти, профспілкові та професійні комітети, місцеві комітети, спілка працівників освіти), що впливають на подальший розвиток системи професійної освіти: відстежують тенденції на ринку праці, розробляють програми професійної освіти та стандарти, готують рекомендації для вдосконалення підготовки майбутніх фахівців, з’ясовують необхідність у нових кваліфікаціях, ведуть діалог з Міністерством освіти, політичними партіями та іншими зацікавленими сторонами щодо розвитку професійної освіти, створюють умови для підвищення кваліфікації викладачів, співпрацюють з іншими організаціями на національному та міжнародному рівнях, захищають інтереси здобувачів під час проходження практики та стажування [1];

– *закладу вищої освіти*, де визначаються напрям і стратегія його розвитку, перевірка якості навчальних програм, перегляд змісту предметів, організація навчання та системи оцінювання, забезпечення якості та її розвитку на рівні освіти та викладання; створюються умови для професійного розвитку фахівця;

– *здобувачів*, що полягає у добросовісному виконанні індивідуального навчального плану за вибраною траєкторією навчання та проходженні практики, яка дає змогу студентам не лише застосувати отримані знання, але й встановити професійні контакти в індустрії дизайну.

Дизайнерів одягу в Данії готують університети двох видів: технічні та комерційні заклади вищої освіти; вищі мистецькі навчальні заклади.

Подальше дослідження пропонується сфокусувати на навчанні у вищому мистецькому освітньому закладі Школі дизайну Колдінг (DK) як найбільш рейтинговому у галузі дизайнерської освіти Данії, що готує фахівців з дизайну одягу. І це підтверджує рейтинг 2022 р. за версією QS World University Rankings за предметом “Мистецтво та дизайн”, що базується на академічній репутації, репутації роботодавця та дослідницькому впливові, де із 230 закладів вищої мистецької освіти 50-те місце займає Школа дизайну Колдінг (DK) [5].

Законодавче регулювання якості надання освітніх послуг відбувається на рівні Міністерства освіти і науки Данії. Права на надання освітніх послуг мистецькими навчальними закладами регулюються *наказом Міністерства науки та освіти Данії № 787 від 08 серпня 2019 р. про вищі мистецькі навчальні заклади*, суть якого полягає у визначенні завдань

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ДАНІЇ

установ, програм освіти та досліджень, докладних правил управління установами, фінансування, і все це є виключно прерогативою Міністра освіти та науки.

Відповідність наданих закладом вищої освіти освітніх послуг освітнім та нормативним вимогам визначається через процес його акредитації і регулюється виконавчим наказом Міністерства освіти і науки Данії 853 від 12 серпня 2019 р. про акредитацію гімназії як освітньої установи та затвердження вищої освіти [3]. У червні 2020 р. Школа дизайну Колдінг (DK) отримала позитивну акредитацію. Це означає, що вона пропонує відмінні й актуальні університетські програми в умовах відкритості та діалогу і є відповідальною та вільною у впровадженні системи якісних і актуальних освітніх програм з можливістю коригувати чинні та створювати нові [6].

Бакалаврська програма з дизайну одягу Школи дизайну Колдінг організована відповідно до керівних принципів наказу Міністерства освіти та науки № 27 від 13 січня 2020 р. про освіту у вищих мистецьких освітніх установах. Програма бакалаврату є самостійним освітнім курсом, заснованим на дослідженнях, творчому розвитку та практиці, і покликаний підготувати здобувача до самостійного виконання бізнес-функцій у рамках однієї або кількох предметних областей.

Програму бакалаврату стандартизовано на 180 кредитів ECTS. Освітні елементи (загальнопрофесійні компетентності, спеціалізовані та інші обов'язкові освітні елементи) мають складати не менше ніж 120 кредитів ECTS, стажування 15 кредитів ECTS, бакалаврський проєкт не менше 10 і не біль-

ше 30 кредитів ECTS. Диплом бакалавра дизайну дає право на присвоєння звання бакалавра (BA) з наступним зазначенням назви спеціальності. Для дизайнерів одягу це має вигляд "Bachelor of Arts (BA) in Design (BA in Fashion & Textile)", що в перекладі звучить "Бакалавр мистецтв в області дизайну (ступінь бакалавра моди та текстилю)" [8].

Щодо контролю якості освіти, цей наказ визначає три обов'язкові зовнішні іспити: 1. – вступний іспит, що проводиться через два місяці після початку навчання за відповідною освітньою програмою, і має з'ясувати, чи студент розпочав навчання за програмою; 2. – зовнішній іспит в кінці другого семестру, що має засвідчити досягнення студентом мети першого року навчання; 3. – зовнішній підсумковий бакалаврський тест, що має зафіксувати здатність студента самостійно виконувати фахові завдання.

Проведення іспитів відбувається відповідно до виконавчого наказу Міністерства освіти і науки Данії № 29 від 13 січня 2020 р. про екзамени та цензуру у старших класах середньої школи художньої освіти при Міністерстві освіти та науки, який поширюється на іспити програм бакалаврату, магістратури та навчання кваліфікованих працівників. Метою іспиту є оцінка, що визначає рівень студента щодо досягнення академічної мети освітніх елементів навчального плану програми, підсумковий іспит є підставою видачі диплома. Академічна мета освітніх елементів визначається і формулюються відповідно до типової рамки опису бакалаврського ступеню вищих мистецьких навчальних закладів в Данії (таблиця 1).

Таблиця 1

Фрагмент рамки кваліфікації вищих мистецьких навчальних закладів у Данії [3]

Ступінь бакалавра в галузі мистецтв передових освітніх закладів (бакалавр мистецтв / образотворчих мистецтв)	
Знання та розуміння	
Знання	Повинен мати художні практичні знання та володіти методами, а також теоретичними знаннями, заснованими на дослідженнях у відповідних галузях предметної області
Рівень розуміння та рефлексії	Повинен вміти розуміти та розмірковувати про художню практику та методи, а також відповідні наукові теорії
Навички та вміння	
Навички та вміння	Має вміти використовувати художні та актуальні наукові методи, інструменти та форми вираження, а також загальні навички, які дозволяють подати заявку на працевлаштування у відповідній сфері
Критичне мислення	Має вміти оцінювати художні завдання, практичні та теоретичні питання, а також обґрунтувати та вибрати відповідні образи та моделі рішень
Комунікація	Має вміти передавати художні образи та доносити професійні питання як до колег, так і до нефакхівців
Компетенції	
Планування	Повинен уміти справлятися зі складними та орієнтованими на розвиток ситуаціями у навчальному чи робочому контексті.
Співробітництво та відповідальність	Повинен вміти самостійно брати участь у професійному та міждисциплінарному співробітництві з професійним підходом.
Самонавчання	Повинен вміти визначити свої потреби у навчанні та структурувати власне навчання у різних навчальних середовищах

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ДАНІЇ

Іспит може мати внутрішню чи зовнішню оцінку. *Внутрішнє оцінювання* проводиться одним або декількома викладачами, призначеними навчальним закладом (екзаменатори). *Зовнішній іспит* проводять екзаменатор, призначений навчальним закладом, та один або декілька зовнішні екзаменаторів, що призначаються Данською агенцією з досліджень і освіти. Іспити із зовнішнім оцінюванням повинні охоплювати основні напрями програми, включаючи бакалаврський проект. Принаймні одна третина освіти в кредитах ECTS для окремого здобувача має бути документально підтверджена зовнішніми іспитами.

Відповідно до наказу № 114 від 3 лютого 2015 р.

“Про шкалу оцінок та інші форми оцінювання навчальних програм, що пропонуються Міністерством вищої освіти та науки” (розпорядження про шкалу оцінювання) у вищій освіті Данії діє 7-бальна шкала оцінювання (таблиця 2).

Іспит вважається зданим, коли студент отримує як мінімум оцінку 02 або “склав”. Пройдений тест не може бути зданий повторно. Якщо загальний тест пройдено з оцінкою 00 або -3 повторний прийом неможливий [3].

У дипломах для кожної оцінки за 7-бальною шкалою повинна бути додана літера зі шкали ECTS (таблиця 2).

Таблиця 2

Характеристика 7-бальної системи оцінювання та перевід у шкалу ECTS

7-бальна	12	10	7	4	02	00	-3
ECTS	A	B	C	D	E	FX	F
Пояснення	за вичерпне чудове виконання	за всебічне чудове виконання	за добрий виступ	за невпевнене виконання	за адекватну продуктивність	за неадекватне виконання	за погану успішність

Щодо якості освіти на рівні здобувачів, то відповідно до “Навчальної програми для отримання ступеня бакалавра дизайну в Школі дизайну Колдінг” [8] здобувач має набути такі загальні, спеціальні компетентності та демонструвати програмні результати:

– *загальні компетентності*: здатність справлятися зі складними та орієнтованими на розвиток ситуаціями у навчанні та роботі; здатність самостійно брати участь у професійній та міждисциплінарній співпраці з професійним підходом; здатність визначати власні потреби в навчанні та структурувати власне навчання у різних навчальних середовищах;

– *спеціальні компетентності*: здатність створювати форму через драпірування та розробку візерунків; створювати композиції через колір та матеріал; здатність створювати прототипи, як вручну, так і в цифровому вигляді; здатність створювати свої колекції на принципах сталого розвитку та трендові колекції; здатність створювати концепцію із застосуванням методів проектування та аналізу; здатність до спілкування як із самим собою, так і з виробничою командою через візуалізацію як на папері, так і в цифровому вигляді, працюючи з програмами Adobe Photoshop та Illustrator;

– *програмні результати навчання*: мати знання про художню практику та наукові методи, а також знання, засновані на дослідженнях, у відповідних

частинах предметної області; розуміти та розмірковувати про художню практику та наукові методи, а також про відповідні наукові теорії; застосовувати художні й актуальні наукові методи, інструменти та форми вираження, а також загальні навички, пов’язані з роботою в галузі дизайну; уміти оцінювати художні завдання, а також практичні та теоретичні питання, обґрунтувати і вибрати актуальні рішення в сучасних умовах; володіти художнім самовираженням, уміти долати професійні проблеми, об’єктивно сприймати рішення колег та нефакхівців.

Отже, данський фахівець з дизайну одягу має володіти гнучкістю й критичністю мислення, щоб швидко адаптуватися у динамічних умовах сучасного світу з урахуванням вимог професійної діяльності, продуктивно працювати з інформацією під час виконання професійних завдань, вміти налагоджувати взаємодію у професійному і непрофесійному середовищах, висловлюючи чітко й конкретно свою думку з певного питання [2, 35].

На рівні закладу вищої освіти для забезпечення якості освіти та досліджень у Школі дизайну Колдінг (DK) створено відповідні керівні органи [7], а саме: дослідницький відділ, відділ з художнього розвитку, навчальна рада, професійна колегія.

До складу *дослідницького відділу* входять керівник дослідження, керівник навчальної ради, два предметні керівники, два старші наукові співробітники, бібліотекар, кандидат технічних наук, здобу-

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ДАНІЇ

вачі, науковий секретар та викладач на постійній основі. На дослідницький відділ покладено завдання: сприяти розробці плану науково-дослідницької роботи установи; сприяти підготовці заявок на дослідження; рекомендувати членів комітетів з оцінки та призначення на дослідницькі посади; забезпечувати узгодженість між бібліотекою, формуванням знань і освітою. Науково-дослідна комісія збирається двічі на семестр, також може збиратися за потреби.

Відділ з художнього розвитку реалізує такі завдання: визначає напрям і стратегію Школи дизайну в художньо-розвивальній роботі. До складу відділу входять начальник відділу розвитку, начальник навчальної ради та керівник предметної ради. Відділ з художнього розвитку збирається тричі на навчальний рік, а також може збиратися за вимогою.

Усі програми підпорядковуються спільній навчальній раді, яка опікується перевіркою якості нав-

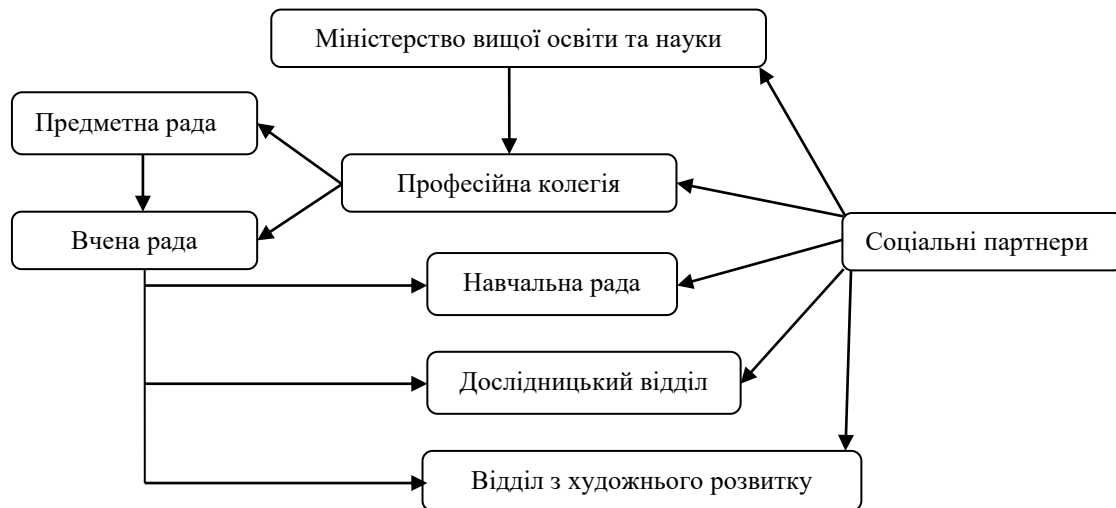

Рис. 1. Ієрархічна схема управління якістю освіти у вищому мистецькому освітньому закладі Данії

чальних програм, описами предметів, організацією навчання та контролем за його якістю. Перед навчальною радою стоять такі завдання: забезпечення організації, реалізації та розвитку освіти і навчання; створення умов для впливу здобувачів на навчальні програми та викладання. Складається навчальна рада з рівної кількості представників професорсько-викладацького складу і студентів, загалом – вісім осіб, що обираються викладачами та студентами. Представники професорсько-викладацького складу повинні мати досвід роботи у дослідницькому відділі та відділі художнього розвитку відповідно. Навчальна рада проводить три засідання на семестр, а також може збиратися за вимогою.

Професійній колегії доручено розробляти, планувати, збирати та координувати предметні і міжпредметні елементи (компоненти) освіти. Професійна колегія ініціюється та очолюється начальником відділу освіти і може мати такий склад: ректор, керівник дослідницького відділу та керівник відділу художнього розвитку. Професійна колегія, що складається з вченої ради та предметної ради, збирається раз на два тижні.

Завданнями вченої ради є попередня підготовка справ для навчальної ради, дослідницького відділу та відділу з художнього розвитку; оцінювання та регулювання курсів і напрямків спеціалізації на постійній основі; розвиток фахівця у професійній га-

лузі шляхом визначення нових галузей знань у рамках професійних завдань для використання у професійному розвитку та дослідженнях у галузі дизайну; забезпечення та організація педагогічної, практичної і навчальної діяльності; планування професійних зустрічей у форматі конференції, де можуть бути розглянуті поточні кейси з предметної спеціалізації, презентації конкурсів, проводяться спільні стратегічні презентації та обмінюються професійним досвідом. Вчена рада збирається тричі на семестр, а також може збиратися за необхідності.

Предметна рада складається зі студента кожного курсу та професорсько-викладацького складу відповідно до предметної спеціальності, а також може бути доповнена запрошеним лектором. Керівник предметної ради ініціює предметні зустрічі з предметної спеціалізації. Професійне зібрання складається з усіх студентів та викладачів з предметної спеціалізації; присутні керівники семінарів, лектори, які займаються дослідженнями та розробками, та запрошені лектори. Предметні зустрічі проводяться щонайменше тричі на семестр.

У загальному систему управління якістю освіти у вищому мистецькому освітньому закладі Данії Школи дизайну Колдінг можна представити у вигляді ієрархічної схеми управління (рис. 1):

Міністерство вищої освіти та науки, соціальні партнери та здобувачі вищої освіти виконують у

цій системі не тільки роль замовників чи контролю, вони співпрацюють із закладом вищої освіти, разом із закладом планують його розвиток та створюють стандарти якості освіти, і мають за мету допомогти в його розвитку. При цьому держава визначає загальні цілі та структуру професійної освіти на національному рівні, а заклади вищої освіти, здобувачі та соціальні партнери є досить самостійними при визначенні цілей та прийнятті рішень на своєму рівні. Отже, в основу система професійної освіти Данії покладено децентралізований централізм, що базується на місцевій ініціативі та регулюється на муніципальному рівні принципом цільового управління [4, 147].

Висновки. Конструктивна співпраця Міністерства вищої освіти та науки, соціальних партнерів і керівних органів вищого мистецького освітнього закладу Данії забезпечує високу конкурентоздатність дизайнерських закладів освіти Данії, високий рівень якості навчання, відповідність вимогам часу, динамізм та гнучкість у прийнятті необхідних освітніх рішень [1], світове визнання академічної репутації у рейтингу 2022 р. за версією QS World University Rankings [5].

Подальші дослідження планується пов'язати із вивченням системи управління якістю у технічному комерційному закладі вищої освіти Данії, де також готують дизайнерів одягу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева С.В. Подготовка будущих дизайнеров до развития профессиональной карьеры: теория и практика : монография. Київ: Міленіум, 2018. 484 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/727617/1/монографія_Алексеева%20%20Microsoft%20Word.pdf
2. Андрощук І. Комунікативна компетентність як важливий засіб ефективного взаємодії учасників освітнього процесу. *Молодь і ринок*. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2022. № 3 (201). С. 34–38. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/259914>
3. Зябловська Д. Нормативно-правова база регулювання професійної підготовки дизайнерів одягу на початку XXI століття в Данії. *Універсальні навички XXI століття: педагогічні акценти професійної підготовки і вищої освіти*: колективна монографія / за заг. ред. Н.М. Авшенюк, Г.В. Товканець. Ужгород: РІК-У, 2022. С. 284–304.
4. Радкевич В.О., Базелюк Н.В., Корчинська Н.М., Леу С.О. Особливості розвитку систем професійної освіти і навчання в країнах ЄС. *Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід*: монографія / за заг. ред. Радкевич В.О. Київ: ІІТО НАПН України, 2018. С. 141–179. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/711545>
5. Рейтинг QS World University Rankings за предметом 2022: мистецтво та дизайн. URL: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/university-subject-rankings/2022/art-design>

6. Designskolen Kolding (DK): сайт. URL: <https://www.designskolenkolding.dk>

7. Formelle organer på skolen. DK. URL: <https://www.designskolenkolding.dk/en/rad-og-naevn>

8. Studieordning for Bacheloruddannelsen i design ved Designskolen Kolding, Gældende fra 31. august 2020. URL: <https://www.designskolenkolding.dk/en/bachelors-degree-programme>

REFERENCES

1. Aliksieieva, S.V. (2018). *Pidhotovka maibutnikh dizaineriv do rozvytku profesiinoi kariery: teoriia i praktyka* [Preparation of future designers for the development of a professional career: theory and practice]. Kyiv, 484 p. Available at: https://lib.iitta.gov.ua/727617/1/монографія_Алексеева%20%20Microsoft%20Word.pdf [in Ukrainian].
2. Androshchuk, I. (2022). *Komunikatyvna kompetentnist yak vazhlyvyi zasib efektyvnoi vzaiemodii uchashnykiv osvitnoho protsessu* [Communicative competence as an important means of participants effective interaction in the educational process]. "Youth and market". *Monthly scientific-pedagogical journal*. Drogobych, Vol. 3 (201), pp. 34–38. Available at: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/259914> [in Ukrainian].
3. Ziablovska, D. (2022). *Normatyvno-pravova baza rehuliuвання profesiinoi pidhotovky dizaineriv odiahu na pochatku XXI stolittia v Danii* [The regulatory framework for the regulation of professional training of fashion designers at the beginning of the 21st century in Denmark]. *Universal skills of the 21st century: pedagogical accents of professional training and higher education: a collective monograph. Modern models of professional education and training in the countries of the European Union: comparative experience: monograph* / (Ed.). N.M. Avsheniuk, H.V. Tovkanets. RIK-U. Uzhhorod, pp. 284–304. [in Ukrainian].
4. Radkevych, V.O., Bazeliuk, N.V., Korchynska, N.M. & Leu, S.O. (2018). *Osoblyvosti rozvytku system profesiinoi osvity i navchannia v krainakh EU* [Peculiarities of the development of professional education and training systems in EU countries]. *Modern models of professional education and training in the countries of the European Union: comparative experience: monograph*. (Ed.). Radkevych V.O. Kyiv, pp. 141–179. Available at: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/711545>. [in Ukrainian].
5. QS World University Rankings by Subject 2022: Art & Design. Available at: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/university-subject-rankings/2022/art-design>. [in English].
6. Designskolen Kolding (DK): website. Available at: <https://www.designskolenkolding.dk> [in English].
7. Formelle organer på skolen. DK [Formal bodies at the school. DK]. Available at: <https://www.designskolenkolding.dk/en/rad-og-naevn> [in Danish].
8. Studieordning for Bacheloruddannelsen i design ved Designskolen Kolding, Gældende fra 31. august 2020. [Curriculum for the Bachelor's degree in design at Design School Kolding, Valid from 31 August 2020]. Available at: <https://www.designskolenkolding.dk/en/bachelors-degree-programme> [in Danish].

Стаття надійшла до редакції 11.04.2023

